

Михальчук Дарія Сергіївна, студентка
4 курсу навчально-наукового інституту
права та психології Національної
академії внутрішніх справ **Науковий
керівник:** старший викладач кафедри
господарсько-правових
дисциплін навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
Пономарьова Т.С.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СТРАХОВИХ ВИЦЛАТ У ЗОНІ АТО

На сьогодні, питання здійснення страхових виплат у зоні проведення АТО - є одним із найважливіших та найактуальніших питань, винесених на обговорення. Проблема виконання договірних зобов'язань за договором страхування в зоні проведення антитерористичної операції являється предметом постійних дискусій, оскільки страхові компанії відмовляють своїм клієнтам у компенсації збитку за страховими випадками, які настали в зоні проведення АТО.

Як свідчать прецеденти судової практики, відмови у страхових виплатах набирають обертів постійності. Свідченням цього є зростання кількості судових позовів, пов'язаних з відмовами платити відшкодування по подіях в зоні АТО, також мають місце і реальні страхові виплати, однак, у більшості випадків, це лише жест доброї волі від страхової компанії, що цінує власний імідж. У разі відмови, страхові компанії обґрунтовують свою позицію тим, що те, що відбувається на сході України, підпадає під визначення «форс-мажор» і вважають це вагомою причиною для відмови у виплатах. З одного боку, у всіх страхових договорах завжди присутній пункт про форс-мажорні ситуації, що не покриваються страховкою. Згідно п. 2 ст.14 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 2 вересня 2014 року, форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили), - це надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами, а саме: загроза війни, збройний конфлікт або серйозна погроза такого конфлікту, включаючи але не обмежуючись ворожими атаками, блокадами, військовим

ембарго, дії іноземного ворога, загальна військова мобілізація, військові дії, оголошена та неоголошена війна, дії суспільного ворога, збурення, акти тероризму, тощо [2]. Відшкодування за збитками в даному випадку потерпілим не виплачується. Але якщо ми звернемося до статті 26 Закону України "Про страхування", що містить перелік підстав для відмови у виплаті компенсації, то не знайдемо жодних згадок про АТО [1]. Хіба що пряма вказівка на АТО буде окремо визначена в страховому договорі. Цілком імовірно, що незабаром проведення АТО стане класифікуватися як форс-мажор. Але на сьогоднішній день в страхових договорах такого пункту немає. А, значить, страхувальник має повне право оскаржити в суді відмову у виплаті страхового відшкодування збитку, нанесеного в зоні АТО, і отримати належну йому компенсацію.

До цих пір кожен страхувальник вирішував цю проблему власними силами. Одні зверталися за визнанням форс-мажору за договорами страхування в Торгово-промислової палату України, інші — в СБУ. Дійшло до того, що клієнту стали відмовляти на підставі введеного так званої ЛНР воєнного стану, але і в даному випадку питання спірне. Також ст.5 Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» визначає, що надзвичайний стан на території України або в окремих її місцевостях вводиться Указом Президента України, який підлягає затвердженню Верховною Радою України протягом двох днів з моменту звернення Президента України. У даному випадку, ніякого указу введено не було, таким чином, слід зазначити, що відмови у виплаті страхових виплат страхувальникам є безпідставними [3].

Ще один потенційний козир в руках страхувальника - юридично грамотне оформлення документів компетентних органів (РУВС, ДАІ), з відповідними формулюваннями. Наприклад, факт потрапляння осколка міни / гранати в ваше майно можна описати як "пошкодження тупим важким предметом"; націоналізацію на користь ЛНР / ДНР - "таємним розкраданням майна, що перевозиться" і т.д. Це допоможе зміцнити позицію страхувальника в подальших переговорах зі страховою компанією.

Обставини вкрай непрості. Єдине адекватне рішення в подібних випадках, є чітке визначення ряду понять, що мають значення не тільки у сфері страхування, а і є суттєвими для ряду інших, які забезпечать надання правильної кваліфікації усього того, що відбувається на території Східної України, дозволить уникнути різних трактувань стосовно однотипних ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про страхування (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 18, ст. 78) - [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Закон України Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 44, ст.2040) - [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Закон України Про правовий режим надзвичайного стану (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 23, ст.176) - [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.